

نسبت دین و اخلاق به زبان ساده

عضو هیئت علمی دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه شیراز با یادآوری آیات قرآن که پیامبر(ص) را صاحب خلق عظیم معرفی کرده است...

عضو هیئت علمی دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه شیراز با یادآوری آیات قرآن که پیامبر(ص) را صاحب خلق عظیم معرفی کرده است، گفت: از این رهگذر می توان به پرسشی که از دیرباز در فلسفه دین مطرح می شود ورود کرد که همان نسبت دین و اخلاق است.

حمید ایماندار، عضو هیئت علمی دانشکده الهیات و معارف اسلامی دانشگاه شیراز در گفت و گو با ایکنا از فارس، با بیان اینکه قرآن کریم نبی مکرم اسلام(ص) را صاحب خلق عظیم و لین الخلق و دلسوز امت معرفی کرده است، گفت: کتاب الهی همین شاخصه های اخلاقی را مهم ترین رمز فتح انفس و آفاق توسط پیامبر اعظم(ص) دانسته است.

وی افزود: پیامبر اکرم(ص) نیز در روایت شریفه انما بعثت لاتمم مکارم الاخلاق تتمیم، مکرمت های اخلاقی را رسالت اصلی خویش می داند. از این رهگذر می توان به پرسشی که از دیرباز در فلسفه دین مطرح می شود ورود کرد. نسبت دین و اخلاق و به زبان ساده دینی زندگی کنیم یا اخلاقی؟

ایماندار تصریح کرد: اهمیت این مقوله در تلقی عوامانه ای نهفته است که عبادت را صرفا خدمت خلق دانسته و خواسته یا ناخواسته اهمیت دین را در حیات انسانی وامی نهد.

این داور مسابقات قرآن اظهار کرد: نظر غالب و صائب استقلال نسبی دین و اخلاق از یکدیگر است، به این معنا که شخص می تواند بی دین اما اخلاق مدار باشد اما تکمیل اخلاق و نائل شدن به مراتب اعلای شخصیت صرفاً با انضمام سلوک دین مدارانه و اخلاق محور مقدور است.

وی با بیان اینکه فطرت بشر بر اساس حسن و قبح عقلی حسن عدالت و قبح ظلم را تشخیص می دهد اما در تشخیص برخی معیارهای اخلاقی ناتوان است، افزود: اخلاق سکولار مبتنی بر عقل ابزارانگارانه معیار مجازات قصاص برای قاتل را را تشخیص نمی دهد و فرد را به این مضمون روایت نبوی که عقوب والدین و ظلم در این دنیا جزا داده می شود واقف نمی گرداند، اما مهم ترین اشکال اخلاق سکولار بی پشتوانگی و عدم ضمانت اجرایی آن است.

ایماندار با تصریح اینکه مکاتب بشری با عقل گرایی افراطی محوریت اندیشه اومانیستی تلقی نادرستی از نهاد بشر داشته اند، گفت: انسان شناسی این مکاتب خوش بینی زیادی به سرشت انسان داشته و تأثیر قوای نفسانی و شهوانی در بشر را نادیده انگاشته و از این طریق خود انسان را ضمانت اخلاق معرفی کرده است.

عضو هیئت علمی دانشگاه شیراز بیان کرد: به گفته پاتریک جی دنین در کتاب معروف چرا لیبرالیسم شکست خورد؟ شکست این مکتب به عنوان تجلی تام اومانیسم در توفیق آن است به این معنا که لیبرالیسم آن گاه که همه اهداف انسان محورانه را محقق کرد عوارض منفی خود از تزلزل نهاد خانواده تنهایی و افسردگی بشر و توسعه فاجعه بار فساد و فحشا و تبعیض را نمایان کرد.

وی با بیان اینکه از اینجاست که اشکال اصلی اخلاق فارغ از دین روشن می شود، گفت: شاید بتوان از این منظر مفهوم تتمیم اخلاق در بیان نورانی نبوی را فهم کرد کامل شدن اخلاق جز با دین به مثابه ضامن اجرای اخلاق و معیار کشف برخی ارزش های اخلاقی مقدور نیست.

ایماندار تأکید کرد: سطح متعالی اخلاق فقط با تمسک به مکتب وحیانی در دسترس بشر قرار خواهد گرفت و در نهایت باید گفت اخلاقی زندگی کردن به معنای اتم و اکمل و فارغ از دین مداری نه ممکن است و نه مطلوب. دینی زندگی کردن عین اخلاقی زندگی کردن در متعالی ترین معنای آن است.